

SPECYFIKACJA TECHNICZNA

SANITARNE

Specyfikacja techniczna

Wykonanie kotłowni

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	
1.1. Przedmiot Specyfikacji Technicznej	
1.2. Zakres stosowania ST	
1.3. Zakres Robót objętych ST	
1.4. Określenia podstawowe.....	
1.4.1. Kotłownia gazowa	
1.4.2. Kocioł grzewczy gazowy	
1.4.3. Instalacja gazowa zasilana z sieci gazowej	
1.4.4. Spaliny.....	
1.4.5. Kanał spalinowy	
1.4.6. Komin	
1.4.7. Czopuch	
1.4.8. Instalacja odprowadzenia spalin	
1.4.9. Komin pracujący w nadciśnieniu	
1.4.10. Kondensacja pary wodnej ze spalin.....	
1.4.11. Próba szczelności Instalacji	
1.4.12. Granica wybuchowości	
1.4.13. Woda obiegowa	
1.4.14. Woda uzdatniona	
1.4.15. Ciśnienie robocze Instalacji, p_r	
1.4.16. Maksymalne ciśnienie robocze Instalacji, p_{max}	
1.4.17. Ciśnienie dopuszczalne Instalacji	
1.4.18. Ciśnienie próbne	
1.4.19. Ciśnienie nominalne, PN.....	
1.4.20. Wymiar nominalny, DN	
1.4.21. Temperatura robocza, t_{rob}	
1.4.22. Temperatura maksymalna, t_{max}	

1.4.23. Odbiór techniczny instalacji.....	
1.5. Ogólne wymagania dotyczące Robót	
2. MATERIAŁY	
2.1. Warunki ogólne stosowania materiałów	
2.2. Warunki szczegółowe	
2.2.1. Użyte materiały.....	
2.2.2. Składowanie materiałów	
3. SPRZĘT.....	
3.1. Ogólne wymagania dotyczące sprzętu	
3.2. Sprzęt do wykonywania montażu urządzeń, rurociągów i armatury	
4. TRANSPORT	
4.1. Transport materiałów	
5. WYKONANIE ROBÓT	
5.1. Wymagania ogólne	
5.1.1. Wymagania budowlane dotyczące pomieszczenia kotłowni	
5.1.2. Wyposażenie pomieszczenia kotłowni.....	
5.1.3. Wentylacja pomieszczenia kotłowni.....	
5.1.4. System detekcji gazów dla kotłowni i magazynu oleju.....	
5.1.5. Instalacja odprowadzania spalin dla technologii kotłowni	
5.2. Zasady montażu rurociągów i podstawowych urządzeń	
5.3. Zasady montażu urządzeń kontrolno - pomiarowych	
5.4. Tuleje ochronne	
5.5. Montaż armatury.....	
6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT	
6.1. Ogólne zasady kontroli	
6.2. Badania odbiorcze	
6.2.1. Badania odbiorcze Instalacji kotłowni	
6.2.2. Badania odbiorcze instalacji wentylacji kotłowni, magazynu oleju, podrozdzielni ciepła	

Badania odbiorcze dotyczące instalacji wentylacji zgodnie z ST - Wentylacja i klimatyzacja	
6.2.3. Badania odbiorcze instalacji gazowej dla potrzeb technologii kotłowni	
6.2.4. Badania odbiorcze instalacja odprowadzania spalin dla technologii kotłowni	
7. OBMIAR ROBÓT	
8. ODBIÓR ROBÓT	
8.1. Odbiór kotłowni	
8.2. Odbiór instalacji wentylacji kotłowni	
8.3. Odbiór instalacji odprowadzania spalin dla technologii kotłowni	
8.3.1. Odbiór końcowy	
9. Podstawa płatności	
9.1. Dokumentacja techniczna powykonawcza	
10. PRZEPISY ZWIĄZANE	
10.1. Normy	
10.2. Inne	

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot Specyfikacji Technicznej

Przedmiotem niniejszej ST są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót budowy instalacji kotłowni grzewczej – termomodernizacji istniejącej kotłowni.

1.2. Zakres stosowania ST

Specyfikacja techniczna (ST) stanowi dokument przetargowy i kontraktowy przy zlecaniu i realizacji robót, które zostaną zrealizowane w ramach zadania pn. termomodernizacja budynku użyteczności publicznej powiatu Pułtuskiego przy ul. 3 Maja 01-100 Pułtusk – przychodnia instalacja c.o. i kotłownia

Specyfikacja Techniczna zawiera informacje oraz wymagania wspólne dotyczące wykonania i odbioru robót w zakresie wykonania robót polegających na budowie instalacji technologii kotłowni wraz z instalacjami pomocniczymi.

1.3. Zakres Robót objętych ST

Ustalenia zawarte w niniejszej Specyfikacji dotyczą zasad budowy rozpatrywanych instalacji, ich skojarzenia i uruchomienia kotłowni grzewczej na olej opałowy.

1.4. Określenia podstawowe

1.4.1. Kotłownia olejowa

Jako element budowlany - pomieszczenie służące do instalowania w nim kotłów grzewczych olejowego (z możliwością wymiany na palnik gazowy) spełniające określone wymagania w zakresie kubatury, wysokości, wentylacji, odprowadzenia spalin, nawiewu powietrza oraz bezpieczeństwa przeciwpożarowego;

Jako element instalacji technologicznej - kocioł olejowy * 2 (kotły) wraz z zespołem urządzeń kontrolno pomiarowych i regulacyjnych.

1.4.2. Kocioł grzewczy olejowy

Urządzenie olejowe z komorą do spalania oleju opałowego przeznaczone do wytwarzania ciepła w postaci ogrzanej wody.

1.4.3. Instalacja olejowa

Układ przewodów od istniejących zbiorników oleju opałowego prowadzonych wewnątrz budynku wraz z armaturą, kształtkami i innym wyposażeniem, a także urządzeniami do czyszczenia przepływającego oleju.

1.4.4. Spaliny

Gazowa część produktów spalania odprowadzana w kanale spalinowym [PN-EN 1443:2001].

1.4.5. Kanał spalinowy

Droga odprowadzania produktów spalania do atmosfery [PN-EN 1443:2001].

1.4.6. Komin

Murowana, betonowa lub metalowa konstrukcja zawierająca pionowe przewody (przewód) do odprowadzania spalin na zewnątrz budynku [PN-EN 1443:2001].

1.4.7. Czopuch

Kanał spalinowy łączący króciec odprowadzenia spalin układu spalinowego kotła z kominem.

1.4.8. Instalacja odprowadzenia spalin

Czopuch oraz komin wykonany przy użyciu pasujących do siebie części składowych, skonstruowany z części pochodzących od jednego producenta [PN-EN 1443:2001].

1.4.9. Komin pracujący w nadciśnieniu

Komin zaprojektowany do pracy przy ciśnieniu wewnątrz przewodu kominowego większym niż ciśnienie panujące na zewnątrz przewodu [PN-EN 1443:2001].

1.4.10. Kondensacja pary wodnej ze spalin

Zjawisko skraplania się pary wodnej zawartej w spalinach wówczas, gdy temperatura spalin obniża się poniżej temperatury punktu rosy gazów spalinowych.

1.4.11. Próba szczelności Instalacji

Określona procedura mająca na celu stwierdzenie, czy instalacja spełnia wymagania dotyczące jej szczelności (np. poprzez utrzymanie przez określony czas, w całej instalacji lub jej części, ciśnienia powietrza lub gazu obojętnego, wyższego lub równego ciśnieniu robocznemu).

1.4.12. Granica wybuchowości

Zakres zawartości gazu palnego w powietrzu wyrażony w procentach objętościowych, w przypadku której następuje spalanie wybuchowe (nieustabilizowane) mieszaniny powietrzno-gazowej o określonym ciśnieniu i temperaturze;

- dolna granica zapłonu (DGW) - minimalna zawartość gazu palnego w powietrzu, przy której może już nastąpić spalanie wybuchowe tej mieszaniny.

1.4.13. Woda obiegowa

Woda krążąca w układzie danego urządzenia, używana wielokrotnie do tego celu..

1.4.14. Woda uzdatniona

Woda , której właściwości zostały w wyniku procesów technologicznych dostosowane do podstawowych wymagań, mających zapobiec tworzeniu się kamienia kotłowego oraz zjawiskom korozji.

1.4.15. Ciśnienie robocze Instalacji, p_r

Ciśnienie, które występuje w instalacji w normalnych warunkach pracy.

1.4.16. Maksymalne ciśnienie robocze instalacji, p_{max}

Maksymalne ciśnienie, przy którym instalacja może być użytkowana w normalnych warunkach pracy.

1.4.17. Ciśnienie dopuszczalne Instalacji

Najwyższa wartość ciśnienia statycznego czynnika grzejnego (przy braku jego krążenia) w najniższym punkcie instalacji.

1.4.18. Ciśnienie próbne

Ciśnienie czynnika w najniższym punkcie instalacji, przy którym dokonywane jest badanie jej szczelności.

1.4.19. Ciśnienie nominalne, PN

Ciśnienie czynnika w instalacji w warunkach standardowej pracy przy jej najwyższej sprawności (dotyczy rurociągów, armatury i urządzeń - wielkość określana przez producenta).

Składa się ono z liter PN, po których następuje bezwymiarowa liczba.

1.4.20. Wymiar nominalny, DN

Literowo-cyfrowe oznaczenie wymiaru części składowych instalacji rurociągowych, które stosowane jest w celach informacyjnych. Składa się ono z liter DN, po których następuje bezwymiarowa liczba całkowita, która jest pośrednio związana z wymiarem fizycznym otworu lub średnicy zewnętrznej końcówek przyłączeniowych, wyrażonym w milimetrach.

1.4.21. Temperatura robocza, t_{rob}

Obliczeniowa (projektowa) temperatura pracy instalacji przewidziana w dokumentacji projektowej.

1.4.22. Temperatura maksymalna, t_{max}

Temperatura pracy instalacji przewidziana w dokumentacji projektowej, która dla zachowania zakładanej trwałości instalacji nie może być przekroczona w żadnym jej punkcie.

1.4.23. Odbiór techniczny instalacji

Zespół czynności polegających na sprawdzeniu, czy instalacja została wykonana zgodnie z projektem i obowiązującymi przepisami, w tym techniczno-budowlanymi, w celu stwierdzenia jej przydatności do użytkowania.

1.5. Ogólne wymagania dotyczące Robót

Wykonawca jest odpowiedzialny za jakość wykonania Robót oraz za ich zgodność z Dokumentacją Projektową i ST przepisami technicznymi, normami, Prawem Budowlanym i wiedzą techniczną.

2. MATERIAŁY

2.1. Warunki ogólne stosowania materiałów

Wszystkie zakupione przez Wykonawcę materiały, dla których normy PN i BN przewidują posiadanie

zaświadczenia o jakości lub atestu, powinny być zaopatrzone przez producenta w taki dokument.

UWAGA

Wszelkie nazwy własne produktów i materiałów przywołane w specyfikacji służą określeniu pożądanego standardu wykonania i określeniu właściwości i wymogów technicznych założonych w dokumentacji technicznej dla danych rozwiązań.

- dopuszcza się zamiennie rozwiązania (w oparciu na produktach innych producentów) pod warunkiem:
- spełnienia tych samych właściwości technicznych
- przedstawieniu zamiennych rozwiązań na piśmie (dane techniczne, atesty, dopuszczenia do stosowania)
- uzyskaniu akceptacji projektanta Inżyniera budowy

2.2. Warunki szczegółowe

Przewody olejowe z rur miedzianych

Części materiałów niemetalowych oraz plastyczne masy uszczelniające stosowane do uszczelniania wewnętrznego i zewnętrznego, stykające się z paliwem, powinny być odporne na jego oddziaływanie.

Instalacje elektryczne kotłów stanowiące wyposażenie kotłów powinny być wykonane w klasie I bezpieczeństwa przed porażeniem elektrycznym wg PN-IEC 60364-441:2000.

1. W kotłowni należy stosować rurociągi metalowe:
  - dla instalacji technologicznej i instalacji c.o. rury stalowe ze szwem wg PN-80/H-74200
  - dla instalacji wody zimnej rury stalowe ocynkowane wg PN-80/H-74200
  - dla instalacji wody ciepłej oraz cyrkulacji ciepłej wody rury stalowe wg PN-80/H-74200 ocynkowane w technologii TWTII
  - dla instalacji olejowej kotłowni zastosowano rury miedziane wg PN-EN 1057 : 1999
  - nie dopuszcza się stosowania w kotłowni rurociągów z tworzyw sztucznych.
2. Rurociągi zabezpieczyć należy (po próbie ciśnienia oraz odpowiednim przygotowaniu powierzchni rurociągów) antykorozyjnie powłokami malarskimi:
  - farba ftalowo- przeciwrdzewna tlenkowa, szara emalia silikonowa termoodporna, emalia silikonowa termoodporna - kolor - PN-70/N-01270.01 do 14 .Wytyczne znakowania rurociągów.. (farby odporne na temperaturę do 400°C)
3. Jako izolację ciepłochronną rurociągów zastosowano atestowane elementy prefabrykowane typu Steinonorm 300 w płaszczu PVC dla przewodów;:
  - do DN100 mm - gr. 20 mm

Długość standardowa otulin 1 mb, inne długości na zamówienie, grubość izolacji 20 do 40 mm, ciężar właściwy typ 310 -19,2 kg/m³. Współczynnik przewodności cieplnej wg DIN 52613 (przy średniej temperaturze +40°C) - 0,04 W/mK, odporność do temperatury +135°C. Klasyfikacja p.pożarowa B2 wg DIN 4102.

4. Jako izolację ciepłochronną czopucha zastosowano - maty Lamella Mat w/alu foil dopuszczone do stosowania w budownictwie decyzją COBRTI Instal w Warszawie. Płyty I, z których cięte są pasma na matę lamelową są niepalne według normy PN-93/B-02862 (odpowiednik ISO 1182). Przewodność cieplna mat lamelowych w temperaturze 10°C wynosi 0,041 W/mK. Grubość izolacji ciepłochronnej należy przyjmować zgodnie z normą PN-B-02421 :2000.

Dobór i komplektacja elementów systemu zgodnie z opracowaniami i katalogami producenta.

2.2.1. Użyte materiały

1. Zawór mieszający trójdrogowy 50; 40 z siłownikiem

2. acetylen techniczny rozpuszczony
3. automatyka kotłowni
4. benzyna do ekstrakcji
5. Czujnik temperatury zewnętrznej Viessmann
6. drut stalowy do spawania
7. emalia ftalowa ogólnego stosowania
8. farba tlenkowa do gruntowania ogólnego stosowania
9. kocioł wodny olejowy o mocy 170 kW z wymiennalnym palnikiem olejowo - gazowy
10. kołnierze stalowe do przyspawania o śr. nominalnej 40; 50; 65, 80 mm
11. kształtki stalowe gładkie o średnicy 40,50,65, 80mm.
12. kurki manometryczne gwintowane
13. łączniki redukcyjne o śr. nominalnej 15 mm
14. łączniki z żeliwa ciągliwego ocynkowane o śr.nominalnej 25; 32; 40mm
15. łuki stalowe gładkie o średnicy d=50 i 65mm
16. manometry tarczowe
17. Naczynie wzbiornicze przeponowe firmy typ 400N
18. otuliny STEINONORM grub. 20 mm
- 19th otuliny Thermaflex grub. 20 mm
- 20th otuliny THERMAFLEX grub. 9 mm
21. Pompa
22. Pompa
23. Pompa
24. Pompa
25. rurki syfonowe
26. rury stalowe ze szwem ogólnego przeznaczenia czarne o śr. nominalnej 15; 25; 50; 65; mm
27. rury stalowe ze szwem przewodowe gwintowane ocynkowane o śr.nominalnej 25; 32; 40mm
28. termometry kątowe
29. tlen techniczny sprężony
30. uchwyty do rurociągów stalowych o śr. nominalnej 15; 25; 32; 40; 50, 65, 80 mm
31. uszczelki płaskie azbestowo-kauczukowe
32. Wodomierze skrzydełkowe JS-1.5 -G1/2"
33. Pojemnościowy, pionowy podgrzewacz o pojemności 500 l
34. Zabezpieczenie przed brakiem wody
35. Zawory kulowe o połączeniach gwintowanych
36. Zawory zwrotne o połączeniach gwintowanych
37. Zawór bezpieczeństwa membranowe 1915 dla ciśnień 0,3 MPa o śr. nominalnej 25/32 mm
38. Zawór bezpieczeństwa membranowe 2115 dla ciśnień 0,6 MPa o śr. nominalnej 20/25 mm
39. Zawory kulowe o połączeniach gwintowanych o śr. nominalnej 15; 20 ;32; 40; 50; 65 mm

2.2.2. Składowanie materiałów

Składowanie materiałów powinno odbywać się w warunkach zapobiegających zniszczeniu, uszkodzeniu lub pogorszeniu ich własności technicznych. Należy zwrócić szczególną uwagę na określone przez producenta warunki składowania materiałów i urządzeń.

3. SPRZĘT

3.1. Ogólne wymagania dotyczące sprzętu

3.2. Sprzęt do wykonywania montażu urządzeń, rurociągów i armatury

Maszyny i urządzenia do robót instalacyjnych:

1. giętarka do rur
2. wiertarka
3. gwintownica

4. spawarka
5. spawarka elektryczna wirująca
6. sprzęt do spawania gazowego (tlen, acetylen)

Sprzęt do spawania musi być obsługiwany przez pracowników posiadających odpowiednie uprawnienia. Sprzęt powinien być jak określono w Specyfikacji, bądź inny, o ile zatwierdzony zostanie przez Inżyniera.

4. TRANSPORT

Ogólne wymagania dotyczące Transportu

4.1. Transport materiałów

Materiały oraz urządzenia mogą być przewożone dowolnymi środkami transportu. Urządzenia transportowe powinny być odpowiednio przystosowane do przewozu elementów, konstrukcji itp. Przewożone środkami transportu elementy powinny być zabezpieczone przed ich uszkodzeniem, przemieszczaniem i w opakowaniach zgodnych z wymaganiami producenta. Należy zwrócić szczególną uwagę na określone przez producenta warunki transportu materiałów i urządzeń.

Zaleca się dostarczanie materiałów do stanowisk montażowych bezpośrednio przed ich montażem w celu uniknięcia dodatkowego transportu wewnętrznego z magazynu budowy.

Transport powinien być zatwierdzony przez Inżyniera.

5. WYKONANIE ROBÓT

5.1. Wymagania ogólne

Ogólne wymagania dotyczące wykonania robót .

5.1.1. Wymagania budowlane dotyczące pomieszczenia kotłowni

1. Drogi ewakuacji z kotłowni powinny być zgodne z wymaganiami warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki (Dz.U. Nr 75 rozp. z dn. 12.04.02r.).
2. Drzwi wyjściowe samozamykające się, bezklamkowe, łatwe do otwierania pod naciskiem na zewnątrz pomieszczenia kotłowni, o szerokości min. 0,9 m.
3. Pomieszczenie kotłowni, w budynku zaliczanym do kategorii zagrożenia ludzi, powinno być wydzielone ścianami i stropami oddzielenie przeciwpożarowych o odporności ogniowej, wynikającej z obciążenia ogniowego, występującego w tym pomieszczeniu, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.
4. Odporność ogniowa elementów konstrukcji budynku, otaczających pomieszczenie kotłowni, ścian, słupów oraz stropów nad i pod tymi pomieszczeniem, a także drzwi, należy ustalać zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa (Dz.U. Nr 75 rozp. z dn. 12.04.02r.).
5. Przegrody budowlane pomieszczenia kotłowni powinny być szczelne, sufit poziomy i gładki.
6. Podłoga kotłowni wykonana powinna być ze spadkiem do wpustów podłogowych, powinna być niepalna, nie nasiąkliwa oraz nie pyłąca z wylewkami betonowymi pod kotły o wysokości min.0,05m okrawędzowanymi stalowymi kątownikami. Otwory drzwiowe zaopatrzone w progi o wysokości 3-4 cm.
7. 5. Przejścia przewodów przez ognioodporne ściany i stropy należy wykonać z materiałów niepalnych oraz zapewnić ich ognioszczelność (patrz przepusty instalacyjne).
8. 6. Przez pomieszczenie kotłowni nie mogą być prowadzone kable i instalacje elektryczne nie przeznaczone do obsługi kotłowni.

5.1.2. Wyposażenie pomieszczenia kotłowni

1. Wyposażenie i zabezpieczenie kotłów powinno być zgodne z wymaganiami Urzędu Dozoru Technicznego.
2. Wszystkie przewody w kotłowni należy prowadzić w sposób zapewniający wysokość przejścia w świetle nie mniejszą niż 2 m.
3. Przewody naczyń wzbiorniczych powinny być prowadzone w przestrzeni nie narażonej na zamarzanie lub być zabezpieczone przed zamarzaniem, a sposób ich prowadzenia spełniać wymagania przedmiotowych norm.
4. Armatura powinna być tak umieszczona, aby była dostępna z poziomu podłogi kotłowni albo ze specjalnych pomostów, jednak nie wyżej niż 1,8 m od poziomu obsługi.
5. Na rurociągu uzupełniającym zbiór ciepłowniczy z instalacji wody, zastosować należy zawór automatycznego dopuszczania wody.
6. Instalacja wodociągowa nie może być połączona w sposób stały z instalacją ogrzewania.
7. Kotłownia powinna być wyposażona w zlew, punkt czerpalny wody, co najmniej jeden wpust podłogowy połączony ze studzienką schładzającą umożliwiającą schłodzenie wody przed jej spuszczeniem do kanalizacji.
8. Odwodnienie podłóg kotłowni opalanych olejem powinno posiadać zamknięcia i specjalne urządzenia zatrzymujące olej oraz być włączone do kanalizacji (lub pompa do wody brudnej). Instalację odwodnieniową należy wykonać z materiałów odpornych na olej opałowy.
9. Pomieszczenie kotłowni powinno mieć wydzieloną rozdzielnię elektryczną i być wyposażone w dostępny z zewnątrz pomieszczenia awaryjny wyłącznik prądu w kotłowni. Wyłącznik ten należy oznakować w sposób trwały i łatwo czytelny. Uruchomienie kotła lub kotłów, po włączeniu tego wyłącznika, następuje w normalnej procedurze uruchomienia kotłowni, korzystając z włączników kotłowni. W rozdzielni należy przewidzieć gniazdko dla oświetlenia na napięcie bezpieczne 24V i gniazdko narzędziowe 230V.
10. Przewody instalacji olejowej zasilającej kotły powinny być prowadzone możliwie najkrótszą drogą do kotła, mieć połączenia wyrównujące elektryczne potencjały złączy kołnierzowych rurociągów, a także być uziemione.
11. Kotłownię należy wyposażyć w instrukcję technologiczno-ruchową, niezbędne schematy instalacyjne w formie tablic oraz w instrukcję postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów awaryjnych. Kotłownię o ruchu automatycznym należy wyposażyć w zewnętrzną optyczną i akustyczną sygnalizację stanów awaryjnych, doprowadzoną do miejsca stałego dyżuru lub co najmniej na zewnątrz kotłowni.

5.1.3. Wentylacja pomieszczenia kotłowni

1. Pomieszczenie kotłowni powinno mieć wentylację umożliwiającą napływ powietrza, oraz wywiew.
2. Wentylacja nawiewna powinna zapewniać niezbędny strumień powietrza dla wentylacji pomieszczenia kotłowni i dla prawidłowego przebiegu procesu spalania paliwa podczas pracy wszystkich palenisk kotłowych z nominalną mocą (wg PN-B-02431-1 : 1999).
3. Wentylacja wywiewna pomieszczenia kotłowni powinna odprowadzać powietrze na zewnątrz budynku.
4. Napływ powietrza powinien odbywać się przez co najmniej jedno urządzenie wentylacyjne, przez które czerpane z zewnątrz budynku powietrze dopływa do pomieszczenia kotłowni.
5. Urządzenie do napływu powietrza do kotłowni powinno być tak zaprojektowane aby nie dopuścić do powstania większego podciśnienia w kotłowni niż: 3Pa - przy zainstalowanej mocy palenisk kotłowych do 1000 kW, 5 Pa - przy zainstalowanej mocy palenisk kotłowych powyżej 1000 kW podczas pracy z nominalną mocą wszystkich palenisk kotłowych, oraz przy czynnej wentylacji wywiewnej.
6. Urządzeń wentylacyjnych nie wolno zamykać i przesłaniać. Otwory ujęć powietrza wywiewanego należy sytuować w strefie podsufitowej (dla gazów lżejszych od powietrza).
7. Temperatura powietrza wewnętrznego w pomieszczeniu kotłowni powinna być kontrolowana (min. +5°C). Należy przewidzieć instalację ogrzewania ze sterowaniem termostatycznym.
8. W magazynie oleju opałowego należy zapewnić nawiewno-wywiewną wentylację grawitacyjną o wydajności 2 do 4 wymian powietrza na godzinę
9. Pozostałe wymagania ogólne dotyczące wykonania robót zgodnie ST - Wentylacja i klimatyzacja.

5.1.4. Instalacja olejowa i magazyn oleju

1. Instalację wykonać należy zgodnie z dokumentacją wykonawczą oraz instrukcją montażu producenta:
  - elementy systemu zgodnie ze specyfikacją w dokumentacji wykonawczej
  - montaż elementów systemu zgodnie ze schematem blokowym w instrukcji montażowej producenta
2. Wymagania montażowe dotyczące szybkozamykającego zaworu na instalacji olejowej
  - instalować za zbiornikami oleju
  - zapewnić swobodę obsługi dla osób upoważnionych
  - dźwignię uruchamiającą zawór zamontować na zewnątrz składu paliwa

5.1.5. Instalacja odprowadzania spalin dla technologii kotłowni

1. Budynek (pomieszczenie), w którym są zainstalowane kotły z palnikami na paliwa olejowe lub gazowe powinien mieć instalację do odprowadzania spalin.
2. Podstawowym zadaniem tej instalacji jest odprowadzanie spalin z paleniska kotła do atmosfery oraz wytworzenia w pomieszczeniu kotła takiego podciśnienia, aby powietrze potrzebne do spalania i wentylacji napływało w sposób naturalny przez otwory wentylacji nawiewnej.
3. Przewody i kanały spalinowe stanowiące konstrukcje samodzielne, powinny mieć wymiary przekroju, sposób prowadzenia i wysokość zapewniające wymaganą przepustowość spalin oraz spełniające warunki określone w Polskich Normach. Przewody i kanały spalinowe powinny być drożne na całej swej długości.
4. Rozwiązania konstrukcyjne instalacji odprowadzania spalin powinny przeciwdziałać zawilgoceniu tej instalacji na całej jej długości.
5. Rozwiązania konstrukcyjne instalacji odprowadzania spalin powinny zapewnić możliwość dostępu do jej kontroli w trakcie eksploatacji.
6. Przewody i kanały spalinowe powinny być szczelne.
7. Kominy powinny być wykonane, sklasyfikowane i oznakowane w sposób trwały zgodnie z wymaganiami PN-EN 1443.
8. Materiały zastosowane do wykonania instalacji odprowadzania spalin powinny być dopuszczone do stosowania w budownictwie, a także spełniać wymagania sanitarne.
9. Wewnętrzne powierzchnie przewodów i kanałów odprowadzających spaliny mokre powinny być odporne na ich destrukcyjne oddziaływanie.
10. Kotły grzewcze z palnikami na paliwa gazowe, niezależnie od ich obciążenia cieplnego, powinny być połączone na stałe przewodem z indywidualnym kanałem spalinowym.
11. Szczelność przewodów i kanałów spalinowych powinna odpowiadać wymaganiom odpowiednich Polskich Norm.
12. W przypadku kotłów grzewczych z palnikami nadmuchowymi, przewody spalinowe łączące kocioł z kanałami spalinowymi oraz kanały spalinowe odprowadzające spaliny, powinny mieć przekrój dostosowany do nadciśnienia w komorze spalania oraz do obciążenia cieplnego pochodzącego od tych kotłów i być zgodne z wymaganiami producenta kotła.
13. Na całej długości trasy przebiegu przewodów i kanałów spalinowych nie może występować zmniejszenie ich przekroju.
14. Długość przewodów spalinowych poziomych w kotłowniach, zgodnie z PN-B-02431-4: 1999 powinna wynosić nie więcej niż Y . efektywnej wysokości komina, lub być potwierdzona obliczeniami.
15. Zmiana kierunku przewodu łączącego wylot spalin kotła z kanałem spalinowym w płaszczyźnie pionowej powinna być dokonywana pod kątem większym od 90° oraz mniejszym (równym) 135° .
16. Kanały kominowe powinny być wyprowadzone ponad dach na wysokość zabezpieczającą je przed zakłóceniem ciągu. Powyższe wymagania uważa się za spełnione jeżeli ich wyloty są zlokalizowane stosownie do wymagań określonych w Polskiej Normie (PN-89/B-10425) dla kominów murowanych z cegły, odprowadzających spaliny z urządzeń grzewczych o mocy do 45 kW.
17. Kierunek prowadzenia kanałów kominowych powinien być pionowy. Dopuszcza się ich odchylenie od tego kierunku nie więcej niż 30° , a za zgodą właściwego organu administracji państwowej do 45° pod warunkiem umieszczenia na załamaniach kanałów otworów rewizyjnych, zamkniętych szczelnymi drzwiczkami. Długość kanału odchylonego nie powinna przekraczać 2 m.

18. Efektywna wysokość komina mierzona od paleniska do wylotu ponad dach dla kotłów powinna wynosić:
  - dla kotłów opalanych gazem minimum 4 m,
  - dla kotłów opalanych olejem opalowym minimum 5 m.
19. Komin powinien być wyposażony w następujące elementy:
  - zbiornik kondensatu wraz z odprowadzeniem skroplin umieszczony u dołu komina
  - otwór rewizyjny (wyczystka) umieszczony poniżej podłączenia przewodu łączącego wylot spalin kotła z kominem; jego dolna krawędź usytuowana w pomieszczeniu, w którym znajduje się wlot spalin do komina powinna znajdować się na wysokości 0,3 m od podłogi.
20. Połączenia elementów użytych do budowy kominów muszą być szczelne w zakresie maksymalnego ciśnienia spalin występującego podczas eksploatacji komina. Niedopuszczalne jest wykonanie połączeń tych elementów w stropach.

5.2. Zasady montażu rurociągów i podstawowych urządzeń

1. Rurociągi prowadzić należy ze spadkiem 3‰.

W najwyższych punktach zastosować należy odpowietrzenia, w najniższych punktach odwodnienia. Największa dopuszczalna odległość między podporami ruchomymi przewodów poziomych:

Przewód DN mm	25	32	40	50	65	80	100	125	200	250
Max. Odległość [m]	2,2	2,6	3,0	3,5	3,8	4,0	4,5	5,0	5,5	7,5

2. Podstawowe urządzenia w kotłowni powinny być rozmieszczone zgodnie z dokumentacją projektową. Przy zachowaniu rozwiązania funkcjonalnego kotłowni dopuszcza się korektę rozmieszczenia zaprojektowanych urządzeń jeśli wiąże się to z optymalizacją, zwartością, likwidacją kolizji rurociągów itp. Zmiany w tym zakresie powinny uzyskać akceptację Inżyniera.
3. Urządzenia powinny być ustawione w położeniu wymaganym przez DTR producentów poszczególnych urządzeń.
4. Urządzenia wymagające okresowej regulacji lub konserwacji jak armatura odcinająca, zawory regulacyjne, filtry, odmulniki, podgrzewacze pojemnościowe, kotły, pompy obiegowe itp. powinny być montowane z uwzględnieniem łatwego dostępu i obsługi w tym zakresie.
5. Rurociągi w kotłowni należy prowadzić przy ścianach lub przy stropie, na wspornikach umieszczonych w ścianie lub stropie. W przypadku gdy konstrukcja ściany lub stropu nie pozwala na takie obciążenie, rurociągi należy mocować na konstrukcjach wsporczych wykonanych ze stali profilowej osadzonych w betonowej podłodze. Konstrukcje wsporcze powinny zapewniać stałość położenia rurociągów.
6. Na wspornikach umieszczonych w ścianach, jeśli konstrukcja ich na to pozwala, lub na konstrukcjach wsporczych ze stali profilowej osadzonych w betonowej podłodze, należy mocować także urządzenia - jak: wymienniki ciepła, odmulniki, duże pompy i etc., których masa i wymiary gabarytowe mogą stwarzać trudności z ich montażem i demontażem jak również mogą powodować nadmierne obciążenie rurociągów na których są zamontowane. Dla zapewnienia prawidłowego działania i zabezpieczenia przed deformacją, odpowiednie konstrukcje wsporcze należy także stosować w pobliżu połączeń elastycznych (np. elastyczne podłączenia palników kotłów).
7. Rurociągi powrotne powinny znajdować się nie niżej niż 30 cm nad podłogą. Odległość między przewodem zasilającym i powrotnym węzła nie powinna być mniejsza niż 60 cm. Odległość tych przewodów od ścian nie powinna być mniejsza niż 30 cm.
8. Wszystkie podstawowe urządzenia kotłowni powinny być łączone z rurociągami w sposób rozłączny umożliwiający łatwy demontaż i wymianę bez konieczności demontażu innych urządzeń. Dopuszcza się stosowanie armatury odcinającej łączonej z rurociągami przez spawanie.
9. Połączenia spawane rurociągów i kształtek powinny być wykonywane po przygotowaniu końcówek do spawania zgodnie z wymaganiami przedmiotowej normy PN-ISO 6761. Natomiast kształty złączy spawanych połączeń króćców i odgałęzień powinny być zgodne z przedmiotową normą PN-B-69012.

10. Rurociągi stalowe ocynkowane powinny być łączone przy zastosowaniu gwintowanych kołnierzy wg PN-ISO 7005-1 i gwintowanych łączników rurowych ocynkowanych z żeliwa ciągliwego zgodnych z normą PN-EN 10242.
11. Jakość połączeń spawanych rurociągów, kształtek, króćców i odgałęzień powinna odpowiadać co najmniej klasie W3 wadliwości złączy spawanych określanych przedmiotową normą PN-M-69775.
12. Rurociągi w kotłowni wykonane z miedzi (instalacja olejowa) powinny być przez lutowanie na lut twardy.
13. Pompy powinny być montowane między armaturą odcinającą, a w przypadku równoległego łączenia pomp, na przewodzie tłocznym między pompą i armaturą odcinającą należy montować zawór zwrotny.
14. Pompy hermetyczne (bezdławicowe) należy instalować na prostych odcinkach przewodów w osi rurociągu tak, aby oś silnika była w położeniu poziomym natomiast elektryczna skrzynka przyłączeniowa pompy nie powinna znajdować się pod silnikiem. W przypadku gdy konstrukcja pompy dopuszcza pracę przy pionowym położeniu osi, silnik pompy powinien znajdować się nad pompą.
15. Rurociągi przyłączeniowe pompy lub kolektory zestawu pompowego powinny być mocowane do wsporników lub konstrukcji wsporczych uchwytami elastycznymi.
16. Podłączenia króćców tłocznych pomp wirowych do rurociągów powinny być wykonywane przy użyciu elastycznych łączników amortyzujących. Warunek ten nie dotyczy pomp hermetycznych o mocy silnika < 100 W. W przypadku zestawu pomp (w tym bliźniaczych) pracujących cyklicznie (przełączanych automatycznie) zaleca się stosowanie łączników amortyzacyjnych także na króćcach ssawnych.
17. Zawory regulacyjne sterowane automatycznie powinny być montowane w położeniu zgodnym z instrukcją montażu producenta. Zawory regulacyjne z siłownikami elektrycznymi nie powinny być montowane w pozycji z siłownikiem skierowanym do dołu (siłownik pod zaworem).
18. Nie należy montować aparatury i armatury regulacyjnej i pomiarowej pod rurociągami wody zimnej, pod odpowietrznikami automatycznymi, a także w pobliżu wylotów króćców spustowych wody z rurociągów wężła, zaworów bezpieczeństwa itp.

5.3. Zasady montażu urządzeń kontrolno - pomiarowych

1. Montaż urządzeń do pomiaru ilości ciepła (ciepłomierzy), oraz innych urządzeń pomiarowych służących do rozliczeń za ciepło i wodę wodociągową zużyte do przygotowania ciepłej wody, powinien być zgodny z warunkami montażu określonymi przez producenta. Dla określonej dokładności pomiarów szczególnej uwagi wymaga miejsce i sposób montażu czujników termometrycznych oraz zachowanie odpowiednich prostych odcinków rurociągów przyłącznych przed i za urządzeniem pomiarowym przepływu jeśli takie są wymagane przez producenta urządzeń.
2. Pomiar temperatury powinien być prowadzony wszędzie tam gdzie wskutek działania poszczególnych urządzeń następuje zmiana parametrów temperaturowych.
3. Pomiar ciśnienia (oraz różnicy ciśnienia) powinien być prowadzony wszędzie tam gdzie następuje funkcjonalna zmiana parametrów ciśnieniowych.
4. Do pomiaru temperatury w odpowiednich punktach pomiarowych wężła należy stosować:
  - szklane termometry przemysłowe odpowiadające wymaganiom przedmiotowej normy PN-M-53820 w oprawie metalowej wg normy (BN-66/2215-01),
  - termometry bimetaliczne ze skalą kołową i działką elementarną o wartości jednego stopnia Celsjusza,
  - termometry elektryczne z czujnikami rezystancyjnymi lub termoelektrycznymi odpowiadające normom przedmiotowym PN-M-53852 i PN-M-53820.
5. Do pomiaru ciśnienia w odpowiednich punktach pomiarowych wężła ciepłowniczego należy stosować:
  - ciśnieniomierze wskazówkowe (manometry) o klasie dokładności pomiarów s 1,5 odpowiadające normie przedmiotowej PN-M-42304. Ciśnieniomierze powinny być wyposażone w armaturę odpowietrzającą -spustową (kurki) zgodną z normą przedmiotową PN-M-42303. Króćce przyłączne ciśnieniomierzy w punktach pomiarowych o podwyższonej temperaturze powinny być zasyfonowane.
  - elektryczne (elektroniczne) przetworniki ciśnienia.
6. Zaleca się stosowanie mierników różnicy ciśnienia mechanicznych lub elektrycznych w punktach pomiarowych, w których parametr ten jest niezbędny, a określany w oparciu o wskazania

- ciśnieniomierzy jak: króćce (kolektory) pomp cyrkulacyjnych, kolektory zasilania instalacji odbiorczych itp.
7. W przypadku stosowania centralnych pomiarów temperatury i ciśnienia (także różnicy ciśnienia) - przy użyciu np. centralnego, stacjonarnego lub przenośnego miernika elektrycznego tych parametrów z przełącznikiem odczytu poszczególnych wartości mierzonych - należy oprócz pomiarów centralnych stosować stacjonarne termometry i manometry na przewodach wejściowych i wyjściowych (do instalacji odbiorczych) węzła ciepłowniczego oraz w punktach redukcji ciśnienia.
  8. Ciśnieniomierze (manometry) umiejscowione na przewodach zasilających instalacje ogrzewcze oraz za urządzeniami redukcji ciśnienia (za każdym reduktorem) powinny mieć na skali oznaczoną czerwoną kreską wartość dopuszczalnego ciśnienia w tym punkcie pomiarowym.

5.4. Tuleje ochronne

1. Przy przejściach rurą przez przegrodę budowlaną (np. przewodem poziomym przez ścianę, a przewodem pionowym przez strop), należy stosować tuleje ochronne.
2. W tulei ochronnej nie może znajdować się żadne połączenie rury.
3. Tuleja ochronna powinna być rurą o średnicy wewnętrznej większej od średnicy zewnętrznej rury przewodu:
  - co najmniej o 2 cm, przy przejściu przez przegrodę pionową.
  - co najmniej o 1 cm, przy przejściu przez strop.
4. Tuleja ochronna powinna być dłuższa niż grubość przegrody pionowej o około 2 cm z każdej strony, a przy przejściu przez strop powinna wystawać około 2 cm powyżej posadzki i około 1 cm poniżej tynku na stropie.
5. Przestrzeń między rurą przewodu a tuleją ochronną powinna być wypełniona materiałem trwale plastycznym nie działającym korozyjnie na rurę, umożliwiającym jej wzdłużne przemieszczanie się i utrudniającym powstanie w niej naprężeń ścinających.
6. Przepust instalacyjny w tulei ochronnej w elementach oddzielenia przeciwpożarowego powinien być wykonany w sposób zapewniający przepustowi odpowiednią klasę odporności ogniowej (szczelności ogniowej E; izolacyjności ogniowej I) wymaganą dla tych elementów, zgodnie z rozwiązaniem szczegółowym znajdującym się w projekcie technicznym.
7. Przepust instalacyjny w tulei ochronnej, wykonany w zewnętrznej ścianie budynku poniżej poziomu terenu, powinien być wykonany w sposób zapewniający przepustowi uzyskanie gazo szczelności i wodoszczelności, zgodnie z rozwiązaniem szczegółowym znajdującym się w projekcie technicznym.
8. Wodoszczelny przepust instalacyjny w tulei ochronnej, powinien być wykonany zgodnie z rozwiązaniem szczegółowym znajdującym się w projekcie technicznym.
9. Przejście rurą w tulei ochronnej przez przegrodę nie powinno być podporą przesuwą tego przewodu.

5.5. Montaż armatury

1. Armatura powinna odpowiadać warunkom pracy (ciśnienie, temperatura) instalacji, w której jest zainstalowana.
2. Przed instalowaniem armatury należy usunąć z niej zaślepienia i ewentualne zanieczyszczenia.
3. Armatura, po sprawdzeniu prawidłowości działania, powinna być instalowana tak, żeby była dostępna do obsługi i konserwacji.
4. Armaturę na przewodach należy tak instalować, żeby kierunek przepływu wody był zgodny z oznaczeniem kierunku przepływu na armaturze.

6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT

6.1. Ogólne zasady kontroli

6.2. Badania odbiorcze

6.2.1. Badania odbiorcze Instalacji kotłowni

1. Po zakończeniu montażu wszystkich elementów kotła, osprzętu i armatury należy przeprowadzić badania wodne kotła.

2. Szczególną uwagę należy zwrócić na prawidłowość wykonania i działania urządzeń zabezpieczających.
3. Badanie podparć i podwieszeń polega na sprawdzeniu zgodności z dokumentacją i właściwym zamocowaniu rurociągów i urządzeń.
4. Badania i układów pomp polegają na:
  - sprawdzeniu poprawności wykonania instalacji pomp (przewód ssawny, wysokość ssania, przewód tłoczny, usytuowanie armatury odcinającej, zwrotnej, możliwość zalania, odpowietrzenia, ochrony silnika przed zawilgoceniem itp.),
  - sprawdzeniu ustawienia agregatu (utwierdzenia, współosiowość silnika i pompy),
  - sprawdzeniu stanu smarów ułożyskowania,
5. Badanie rurociągów i armatury polega na:
  - kontroli stanu podparć i podwieszeń w stanie zimnym i gorącym,
  - próbie ciśnieniowej,
  - kompletacji dokumentów (protokoły z odbiorów częściowych, wyniki kontroli spawów),
6. Badanie aparatury kontrolno-pomiarowej i automatyki polega na:
  - ocenie sposobu prowadzenia i mocowania przewodów impulsowych, kabli itp.
  - ocenie zakresów przyrządów w stosunku do przewidzianych projektem parametrów pracy,
  - kontroli dokładności wskazań obwodów pomiarowych przez porównanie wskazań ze wskazaniami urządzeń kontrolnych,
  - kontroli działania obwodów:
    - sterowania
    - sygnalizacji
    - zabezpieczeń
    - blokad
7. Badania ruchu próbnego i pomiarów w zakresie umożliwiającym stwierdzenie, czy urządzenia, instalacje i wykonane roboty budowlano-montażowe odpowiadają warunkom technicznym. Po zakończeniu kontroli wykonania oraz działania poszczególnych zespołów należy przystąpić do rozruchu kotłowni i ruchu próbnego wg przygotowanej instrukcji rozruchowej.
8. Rozruch urządzeń mechanicznych polega na:
  - sprawdzeniu kierunku obrotów,
  - obserwacji przyrządów kontrolno-pomiarowych, silników napędowych, łożysk, drgań, hałasów, przecieków na uszczelnieniach,
  - wykonaniu niezbędnych regulacji,
  - usunięciu zauważonych usterek,
  - sprawdzeniu działania układów sterowania.
9. Z przeprowadzonych prób rozruchu mechanicznego urządzeń powinien być spisany protokół stwierdzający wynik prób oraz w przypadku pozytywnego wyniku dopuszczenia do ruchu próbnego "na gorąco". Uruchamianie układu obiegu wody należy przeprowadzić z uwzględnieniem m.in. zasad odpowietrzenia, szybkości nagrzewu, szybkości wzrostu ciśnienia.
10. Po wykonaniu niezbędnego zakresu prac rozruchowych należy przystąpić do ruchu próbnego.
11. W zakresie AKPiA należy podczas ruchu kotła sprawdzić:
  - sprawność działania urządzeń automatyki,
  - prawidłowość nastawień wartości zadanych,
  - przedziały odchyłek parametrów regulowanych.

6.2.2. Badania odbiorcze instalacji wentylacji kotłowni, magazynu oleju, Badania odbiorcze dotyczące instalacji wentylacji zgodnie z ST - Wentylacja i klimatyzacja.

6.2.3. Badania odbiorcze instalacja odprowadzania spalin dla technologii kotłowni

1. Kontrola powinna obejmować sprawdzenie zgodności montażu wszystkich elementów instalacji z dokumentacją wykonawczą oraz instrukcją producenta.
2. Należy sprawdzić szczelność przejść (przepustów) przewodów instalacji przez ścianę zewnętrzną budynku.
3. Należy sprawdzić szczelność oraz drożność wykonanych instalacji.

7. OBMIAR ROBÓT

Po zakończeniu robót instalacyjnych należy dokonać obmiaru powykonawczego instalacji kotłowni. Obmiar ten powinien być wykonany w jednostkach i zgodnie z przyjętymi zasadami w tym np.:

- a) długość przewodu należy mierzyć wzdłuż jego osi
- b) do ogólnej długości przewodu należy wliczyć długość armatury łączonej na gwint i łączników
- c) długość zwężki (redukcji) należy wliczyć do długości przewodu o większej średnicy

Jednostką obmiaru wykonanych robót jest: **1 komplet**

8. ODBIÓR ROBÓT

8.1. Odbiór kotłowni

1. Odbiór końcowy kotłowni oraz przekazanie jej użytkownikowi do eksploatacji może nastąpić po:
  - sprawdzeniu kompletności dokumentacji technicznej ruchowo-eksploatacyjnej
  - przeprowadzeniu badań ruchu próbnego i pomiarów w zakresie umożliwiającym stwierdzenie, czy rządu instalacji i wykonane roboty budowlano-montażowe odpowiadają warunkom technicznym
  - sprawdzeniu, czy urządzenia są dopuszczone do ruchu zgodnie z przepisami
  - sprawdzeniu, czy przeprowadzono pozytywny odbiór techniczny
  - sprawdzeniu, czy stan urządzenia i przygotowanie miejsca pracy odpowiadają warunkom technicznym, sanitarno-epidemiologicznym, warunkom bhp i ochrony przeciwpożarowej.
2. Protokoły odbioru i przyjęcia urządzeń instalacji i obiektu kotłowni do eksploatacji powinny zawierać:
  - wyniki przeprowadzonych prób i pomiarów
  - wykaz braków i usterek ze wskazaniem terminu ich usunięcia
  - wykaz dokumentacji technicznej ruchowo-eksploatacyjnej materiałów i części zamiennych
  - stwierdzenie, czy zostały spełnione wymagania bhp ochrony powietrza atmosferycznego, sanitarno-epidemiologiczne oraz ochrony przeciwpożarowej
  - stwierdzenie, że urządzenia i instalacje oraz obiekt kotłowni mogą być przekazane do eksploatacji.
3. Wymagane dokumenty kwalifikacyjne kotłów pozwalające na ich przekazanie do eksploatacji.
  - Dla kotłów olejowych wodnych przeznaczonych do pracy w instalacji ogrzewań wodnych systemu zamkniętego wymagane są (PN-B-02414: 1999):
    - decyzja Urzędu Dozoru Technicznego zezwalająca na eksploatację lub dopuszczająca kocioł do obrotu certyfikat potwierdzający efektywność energetyczną etykieta zawierająca znakowanie kotła i jego charakterystykę techniczną,
4. Zakres odbioru kotła (kotłów)
  - sprawdzenie dokumentów kwalifikacyjnych wg punktu jak wyżej

- sprawdzenie występowania i poprawności zainstalowania wszystkich wymaganych elementów wyposażenia kontrolno-pomiarowego i zabezpieczeń kotła - wg wymagań niniejszej ST i dokumentacji projektowej
- sprawdzenie szczelności instalacji paliwowej i próba ciśnienia po stronie czynnika ogrzewanego
- ruch próbny kotła.

5. Warunki i przebieg odbioru kotła

- Kocioł odbierany jest wraz z przeznaczonymi dla niego palnikami
- Kocioł odbierany jest dwukrotnie:
  - przy odbiorze wstępnym po dostarczeniu go na miejsce zainstalowania
  - przy odbiorze właściwym po zainstalowaniu kotła i połączeniu go z instalacją doprowadzającą paliwo, instalacją odprowadzającą spaliny oraz instalacją grzejącą, którą kocioł zasila, a także instalacją elektryczną,
- Odbiór wstępny polega na:
  - sprawdzeniu zgodności dostarczanego kotła i palnika z dokumentacją projektową
  - sprawdzeniu czy kocioł ma dokumenty kwalifikacyjne (jak wyżej)
  - sprawdzeniu wymagań zgodnie z wymaganiami ogólnymi (budowa kotła, instalacja elektryczna kotła i jego osprzętu, znakowanie kotła) oraz wymaganiami konstrukcyjnymi (wymiary i usytuowanie przyłącza wody i paliwa).
- Odbiór właściwy dzieli się na dwa etapy:
  - próby na zimno - przeprowadzane wraz z próbami i odbiorem wszystkich instalacji, z którymi kocioł jest połączony, w trakcie których dokonywane jest powtórnie sprawdzenie dokumentów kwalifikacyjnych kotła oraz sprawdzenie zgodne z zakresem odbioru kotła
  - próby na gorąco obejmujące rozruch kotła i eksploatacyjną próbę ruchową, przeprowadzane zgodnie z dokumentacją techniczno-ruchową kotła (DTR) dostarczaną przez producenta lub stosowną instrukcją producenta.
- Z każdej fazy odbioru sporządzany jest protokół.

8.2. Odbiór instalacji wentylacji kotłowni

Odbiór instalacji wentylacji zgodnie z ST - Wentylacja i klimatyzacja. ST-03.05 instalacja wentylacji mechanicznej klimatyzacji

8.3. Odbiór instalacji odprowadzania spalin dla technologii kotłowni

1. Sprawdzenie zgodności wykonania instalacji z dokumentacją (dokumentacją powykonawczą), instrukcją montażu producenta.
2. Sprawdzenie:
  - aktualności atestów
  - deklaracji zgodności z PN lub aprobatą techniczną, bądź certyfikatów zgodności, wydanych przez niezależną jednostkę. na użyte do budowy instalacji materiały oraz wyroby konstrukcyjne. izolacyjne i montażowe.
3. Odbiór instalacji odprowadzania spalin powinien odbywać się przy udziale osoby posiadającej stosowne uprawnienia do odbioru kominów i kończyć się protokołem.

8.3.1. Odbiór końcowy

1. Instalacja powinna być przedstawiona do odbioru technicznego - końcowego po spełnieniu następujących warunków:
  - zakończono wszystkie roboty montażowe, łącznie z wykonaniem izolacji cieplnej
  - instalację wypłukano, napełniono wodą i odpowietrzono
  - dokonano badań odbiorczych. z których wszystkie zakończyły się wynikiem pozytywnym
  - zakończono uruchamianie podrozdzielni ciepła obejmujące w szczególności regulację montażową oraz badanie na gorąco w ruchu ciągłym, podczas których źródło ciepła bezpośrednio zasilające podrozdzielnię ciepła zapewniało uzyskanie założonych parametrów czynnika grzejącego (temperatura zasilania. przepływ, ciśnienie dyspozycyjne)
  - dokonano ruchu próbnego podrozdzielni ciepła.

2. Przy odbiorze technicznym - końcowym podrozdzielni ciepła należy przedstawić następujące dokumenty:
  - projekt techniczny powykonawczy podrozdzielni ciepła (z naniesionymi ewentualnymi zmianami i uzupełnieniami dokonanymi w czasie budowy)
  - dziennik budowy
  - potwierdzenie zgodności wykonania podrozdzielni ciepła z projektem technicznym. warunkami pozwolenia na budowę i przepisami
  - obmiary powykonawcze
  - protokoły odbiorów technicznych częściowych
  - protokoły wykonanych badań odbiorczych
  - dokumenty dopuszczające do stosowania w budownictwie wyroby budowlane, z których wykonano podrozdzielnię ciepła
  - dokumenty wymagane dla urządzeń podlegających odbiorom dozoru technicznego
  - instrukcje obsługi i gwarancje wbudowanych wyrobów
  - instrukcję obsługi podrozdzielni ciepła.
3. W ramach odbioru końcowego należy:
  - sprawdzić protokoły odbiorów międzyoperacyjnych
  - sprawdzić protokoły zawierające wyniki badań odbiorczych
  - uruchomić instalację wewnętrzną c.o., sprawdzić osiąganie zakładanych parametrów.
4. Odbiór techniczny - końcowy kończy się protokolarnym przejęciem instalacji c.o. do użytkowania lub protokolarnym stwierdzeniem braku przygotowania instalacji do użytkowania, wraz z podaniem przyczyn takiego stwierdzenia.
5. Protokół odbioru technicznego - końcowego nie powinien zawierać postanowień warunkowych.

9. Podstawa płatności

Płatność należy przyjmować zgodnie z obmiarem i oceną jakości robót, w oparciu o wyniki pomiarów i badań laboratoryjnych, wiedzę techniczną

Zgodnie z Dokumentacją należy wykonać zakres robót wymieniony w p. 1.3. niniejszej ST w którym należy uwzględnić:

1. Koszty związane z opracowaniem dokumentacji powykonawczej.
2. Koszty związane ze spełnieniem wszystkich wymogów bhp i ppoż. oraz wyposażeniem w sprzęt bhp i ppoż.

Płatność za kompletna kotłownię obejmuje:

1. roboty przygotowawcze
2. zakup i dostarczenie materiałów na miejsce wbudowania,
3. wykonanie montażu
4. niezbędne pomiary i badania
5. Wszystkie prace przygotowawcze przed przystąpieniem do prób rozruchowych w tym wykonanie malowania rurociągów
6. wszystkie prace związane z wykonaniem dokumentacji rozruchowej i powykonawczej
7. szkolenie stanowiskowe w zakresie BHP, P.POŻ , zakup i dostarczenie wszystkich materiałów do wyposażenia ppoż. i bhp.
8. uzyskanie wszystkich niezbędnych dokumentów potwierdzających prawidłowość wykonanych robót, w tym wykonanie niezbędnych pomiarów,
9. przeprowadzenie wszystkich prac regulacyjnych
10. wykonanie dokumentacji porozruchowej (w tym również instrukcji obsługi i eksploatacji kotłowni)
11. koszty zezwoleń
12. prace porządkowe,

9.1. Dokumentacja techniczna powykonawcza

W szczególności dokumentacja ta powinna zawierać:

1. plan sytuacyjny w skali wystarczającej dla zobrazowania położenia obiektu z wykonaną instalacją oraz dojazdu do niego,
2. opis techniczny wykonanej kotłowni z charakterystyką ogólną źródła ciepła i nominalnymi parametrami pracy podrozdzielnicy
3. projekt techniczny powykonawczy, to znaczy projekt, którego realizację potwierdzili kierownik robót instalacyjnych i inspektor nadzoru, odpowiedzialni za prawidłowość wykonania, na którym naniesiono dokonane w trakcie montażu zmiany i uzupełnienia (rysunki powykonawcze jak: rzuty, rozwinięcia, konieczne schematy itp.),
4. obliczenia powykonawcze cieplno - hydrauliczne, w tym regulacyjne (np. dane określające nastawy armatury i innych urządzeń regulacyjnych)
5. dokumentację koncesyjną na urządzenia podlegające UDT
6. oświadczenia wskazujące, że ewentualnie zastosowane wyroby dopuszczone do jednostkowego stosowania w instalacji ogrzewczej, są zgodne z projektem technicznym oraz obowiązującymi przepisami i normami
7. instrukcja obsługi instalacji wraz z dokumentacją techniczno - ruchową tych wyrobów zastosowanych w instalacji, dla których jest to niezbędne
8. na wyroby objęte gwarancją, dokumenty potwierdzające gwarancję producenta lub dystrybutora 9) obmiar robót powykonawczy.

10. PRZEPISY ZWIĄZANE

10.1. Normy

PN-B-02431-1 : 1999	Kotłownie wbudowane na paliwa gazowe o gęstości względnej mniejszej niż 1. Wymagania.
PN-93/M-35350.	Kotły grzewcze gazowe wodne niskotemperaturowe i średniotemperaturowe. Wymagania i badania.
PN - EN 1443 : 2001	Kominy. Wymagania ogólne
PN - EN 1775 : 2001	Dostawa gazu. Przewody gazowe dla budynków. Maksymalne ciśnienie robocze < lub + 5 bar. Zalecenia funkcjonalne
PN-89/B-10425	Przewody dymowe, spalinowe i wentylacyjne murowane z cegły. Wymagania techniczne i badania przy odbiorze.
PN-87/B-02151/02	Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Dopuszczalne wartości poziomu dźwięku w pomieszczeniach
PN-87/B-02151/03	Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Izolacyjność akustyczna przegród w budynkach oraz izolacyjność akustyczna elementów budowlanych. Wymagania
PN-82/M-741 01.	Armatura przemysłowa. Zawory bezpieczeństwa. Wymagania i badania.
PN- 76/B-02440	Zabezpieczenie urządzeń ciepłej wody użytkowej. Wymagania
PN-EN ISO 1127:1999	Rury ze stali nierdzewnych. Wymiary, tolerancje i teoretyczne masy na jednostkę długości
PN-EN ISO 6708: 1998	Elementy rurociągów. Definicje i dobór ON (wymiaru nominalnego)
PN-ISO 7-1: 1995	Gwinty rurowe połączeń ze szczelnością uzyskiwaną na gwincie. Wymiary, tolerancje i oznaczenia
PN-ISO 228-1: 1995	Gwinty rurowe połączeń ze szczelnością nie uzyskiwaną na gwincie. Wymiary, tolerancje i oznaczenia
PN-ISO 6761: 1996	Rury stalowe. Przygotowanie końców rur i kształtek do spawania
PN-ISO 7005-1: 2002	Kołnierze metalowe. Kołnierze stalowe
PN-90/B-01421	Ciepłownictwo. Terminologia
PN-90/B-01430	Ogrzewnictwo. Instalacje centralnego ogrzewania. Terminologia
PN-B-02414: 1999	Ogrzewnictwo i ciepłownictwo. Zabezpieczenie ogrzewań wodnych systemu zamkniętego z naczyniami wzbiorczymi przeponowymi. Wymagania
PN-91/B-02416	Ogrzewnictwo i ciepłownictwo. Zabezpieczenie instalacji ogrzewań wodnych systemu zamkniętego przyłączanych do sieci cieplnych.

	Wymagania
PN-91/B-02420	Ogrzewnictwo. Odpowietrzanie instalacji ogrzewań wodnych. Wymagania
PN-B-02421 :2000	Ogrzewnictwo i ciepłownictwo. Izolacja cieplna przewodów, armatury i urządzeń. Wymagania i badania przy odbiorze
BN-90/8864-46	Węzły ciepłownicze. Klasyfikacja, wymagania i badania przy odbiorze.
PN-B-02423: PN-B-02423: 1 999+Ap1 :2000	Ciepłownictwo. Węzły ciepłownicze. Wymagania i badania przy odbiorze
PN -C-04607: 1993	Woda w instalacjach ogrzewania. Wymagania i badania jakości wody
PN-92/M-74001	Armatura przemysłowa. Ogólne wymagania i badania
PN -89/H -02650	Armatura i rurociągi. Ciśnienia i temperatury
PN-H- 74200: 1998	Rury stalowe ze szwem gwintowane
PN-80/H-74219	Rury stalowe bez szwu walcowane na gorąco ogólnego zastosowania
PN-79/H-74244	Rury stalowe ze szwem przewodowe
PN-EN 1057 : 1999	Rury miedziane okrągłe bez szwu do wody i gazu stosowane w instalacjach sanitarnych i ogrzewania
PN-M-69012: 1997	Spawane połączenia króćców i odgałęzień. Kształty złączy spawanych
PN -65/M -69013	Spawanie gazowe stali niskowęglowych i niskostopowych. Rowki do spawania
PN-75/M-69014	Spawanie łukowe elektrodami otulonymi stali węglowych i niskostopowych
PN-88/M-69420	Spawalnictwo. Druty lite do spawania i napawania stali
PN- 75/M-69703	Spawalnictwo. Wady złączy spawanych. Nazwy i określenia
PN-85/M-69775	Spawalnictwo. Wadliwość złączy spawanych. Oznaczenia klasy wadliwości na podstawie oględzin zewnętrznych
PN-70/H-97051	Ochrona przed korozją. Przygotowanie powierzchni stali, staliwa i żeliwa do malowania. Ogólne wytyczne
PN- 70/H-97050	Ochrona przed korozją. Wzorce jakości przygotowania powierzchni stali do malowania
PN- 70/H-97053	Ochrona przed korozją. Malowanie konstrukcji stalowych. Ogólne wytyczne
PN- 711H-97070	Ochrona przed korozją. Pokrycia lakierowe. Wytyczne ogólne
PN-90/E-05030/00	Ochrona przed korozją. Elektrochemiczna ochrona katodowa. Wymagania i badania
PN-88/M-42303	Armatura manometrycznych urządzeń pomiarowych.
PN-88/M-42304	Kurki Ciśnieniomierze wskaźnikowe zwykłe z elementami sprężystymi
PN-85/M-53820	Termometry przemysłowe. Wymagania i badania
BN-66/2215-01	Oprawy termometrów przemysłowych szklanych prostych i kątowych 90°
PN-83/M-53850	Termometry elektryczne. Czujniki termometrów termoelektrycznych. Ogólne wymagania i badania
PN-83/M-53852	Termometry elektryczne. Charakterystyki termometryczne oporników (rezystorów) termometrycznych
PN-92/E-05031	Klasyfikacja urządzeń elektrycznych i elektronicznych z punktu widzenia ochrony przed porażeniem elektrycznym.
PN- 70/N-01270.01	Wytyczne znakowania rurociągów. Postanowienia ogólne
PN- 70/N-01270.03	Wytyczne znakowania rurociągów. Kod barw rozpoznawczych dla przesyłanych czynników
PN- 70/N-01270.14	Wytyczne znakowania rurociągów. Podstawowe wymagania

10.2. Inne

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać

budynki i ich usytuowanie (dz.U. Nr75/02 poz.690)

Warunki techniczne wykonania i odbioru instalacji wodociągowych. Seria wydawnicza: Wymagania techniczne COBRTI INSTAL. Zeszyt 7. Warszawa, lipiec 2003 r.

Warunki techniczne wykonania i odbioru węzłów ciepłowniczych. Seria wydawnicza: Wymagania techniczne COBRTI INSTAL. Zeszyt 8. Warszawa, lipiec 2003 r.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń spalających paliwa gazowe (Dz.U Nr 91103 poz. 859)

Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano - montażowych. Tom II. Instalacje sanitarne i przemysłowe. Wydawnictwo Arkady - Warszawa 1988.

Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano - montażowych. Część II. Roboty instalacji sanitarnych i przemysłowych. Wydawnictwo Katalogów i Cenników Warszawa, 1974.

Warunki Techniczne Wykonania i Odbioru Kotłowni Na Paliwa Gazowe i Olejowe - II wydanie - Stan prawny na dzień 30 czerwca 2000r. Polska Korporacja Techniki Sanitarnej, Grzewczej, Gazowej i Klimatyzacji - zalecone do stosowania przez Ministerstwo Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 lutego 1999 r. w sprawie wymagań w zakresie efektywności energetycznej, jakie powinny spełniać urządzenia produkowane w kraju i importowane oraz wymagań w zakresie stosowania etykiet i charakterystyk technicznych (Dz. U. Nr 16, poz. 145).

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2003 r w sprawie wymagań w zakresie efektywności energetycznej (Dz.U Nr 79/03 poz. N-70/N-01270.01 do 14 .Wytyczne znakowania rurociągów".

Rozporządzenie Ministra Przemysłu z dnia 29 grudnia 1998 r. w sprawie wykonywania niektórych przepisów ustawy o dozoru technicznym (Dz. U. Nr 44, poz. 351 oraz z roku 1995 Nr 132, poz. 650).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1988 r. w sprawie dozoru technicznego (Dz. U. Z 1989 r. Nr 1, poz. 3 oraz z roku 1990 Nr 89, poz. 793).

DT-UC-901W0-M. Warunki techniczne dozoru technicznego. Wymagania ogólne. Materiały. Wydawnictwo Poligraficzne, Bydgoszcz, 1994 r., wydanie II.

DT-UC-90/KW. Warunki techniczne dozoru technicznego. Urządzenia ciśnieniowe. Kotły wodne. Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1991 r.

DT-UC-90/KP. Warunki techniczne dozoru technicznego. Urządzenia ciśnieniowe. Kotły parowe. Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1991 r.

DT-UC-901W0. Warunki techniczne dozoru technicznego. Urządzenia ciśnieniowe. Wymagania ogólne. Stan prawny na dzień 1 marca 1994 r. Wydawnictwo Poligraficzne, Bydgoszcz, 1994 r.

Zarządzenie Ministra Przemysłu z dnia 22 grudnia 1988 r. w sprawie zasad i trybu oznaczania trwałym znakiem urządzeń technicznych dopuszczonych do obrotu